

Alarma a bord

S'ha encès el llum d'alarma. Sembla que les companyies aèries s'han posat d'acord per apujar els preus dels bitllets d'avió a partir de divendres 25 d'abril, en una pràctica tan vella com el mateix comerç, el cartel, que consisteix a pactar, entre tots els que ofereixen un mateix producte o servei, un augment de preus. D'aquesta manera, els consumidors o usuaris no poden aprofitar-se dels avantatges de la tantes, tantíssimes vegades elogiada lliure competència.

Les companyies sospitoses de cartel són Air Europa, Spanair i Iberia. No sabem encara si aquest pacte afecta també Air Nostrum, com a conseqüència dels acords que té amb Iberia, però això és el menys important. El que compta no és quines companyies han pactat la pujada de preus, ni tan sols si es tracta de preus de bitllets d'avió, sinó que algú s'hagi atrevit, en aquests moments, a vulnerar la lliure competència. En un mercat lliure, l'única garantia que els preus no surtin de mare, i que els proveïdors de béns i serveis no tinguin la temptació d'aprofitar-se dels clients, és que hi hagi competència.

Per això ha sonat l'alarma, perquè només falten vuit mesos perquè l'estat espanyol abaixi la inflació fins als nivells previstos en el tractat de Maastricht, i és molt poc temps. Els polítics del Partit Popular que manen a Madrid han posat tota la llenya al foc perquè enguany la inflació baixi fins a nivells europeus, és a dir, fins a nivells mai vistos, i s'han guanyat molts enemics: els funcionaris amb sous congelats; les companyies elèctriques, que han d'abaixar preus; les concessionàries d'autopistes, que no poden apujar-los; els farmacèutics, que ja no poden impedir que qualsevol que tingui títol obri farmàcia... Tot perquè els preus es moderin i, si pot ser, baixin.

Ara hi ha realment una oportunitat històrica per a l'estat espanyol, que, si al final passa l'examen, l'any 99 podrà participar amb totes les de la llei en la unificació monetària europea, en la creació de l'euro. Per això el

govern Aznar, que és l'encarregat que les coses surtin bé, no pot deixar passar que un sector, sigui el que sigui, pacti una pujada de preus com qui acorda l'augment de la barra de quart, com abans feien els gremis de flequers. Si avui ho fan les companyies d'aviació, demà ho poden fer les empreses petrolieres, o els gasoliners, o les companyies telefòniques... i llavors seria la catàstrofe.

El ministre d'Economia d'Aznar ha reaccionat de pressa i ha demanat de seguida explicacions als presidents de les companyies aèries. A Palma, el Govern

Balear ha avisat que denunciarà el cas al Tribunal de Defensa de la Competència i el president d'aquest tribunal ja s'ha posat a investigar-lo. Hi ha moltes coses en joc: el principi "sagrat" de lliure competència (sagrat des de fa quatre dies, d'acord), la moderació dels preus i de la inflació i, per damunt de tot, l'entrada a l'euro des del primer moment.

Tindria conya que ara, quan l'economia espanyola està donant més satisfaccions que altres economies europees, la tòpica manca de disciplina llatina impedisís el compliment dels criteris de Maastricht. Ara que estan a l'abast de la mà, com mai no hauríem imaginat. En els últims quinze dies, per exemple, hi ha hagut tres senyals favorables: han baixat la inflació, l'atur i els

tipus d'interès. I, per acabar-ho d'arrodonir, el pacte entre empresaris i sindicats per la reforma laboral probablement contribuirà també a reduir l'atur.

Perquè la desocupació, curiosament, s'ha acabat convertint en un dels criteris de Maastricht. Els caps d'estat i de govern que van signar el tractat de la Unió Econòmica i Monetària van ser molt criticats perquè no van posar en el text que calgués tenir un nivell baix d'atur per entrar a la moneda única. Però la realitat és tosuda i ara resulta que Alemanya, el "motor" d'Europa sense cap mena de discussió, preveu que no podrà complir el criteri de dèficit, de no tenir un dèficit públic superior al 3% del PIB. I no podrà, perquè des de fa mesos té un atur molt elevat que costa molts marcs a les arques públiques i impedeix reduir el dèficit.

Aquesta sí que és una bona alarma. ■

JORDI FORTUNY

"Si avui pacten apujar els preus les companyies d'aviació, demà ho poden fer les empreses petrolieres, o les gasolineres, o les telefòniques... i llavors seria la catàstrofe."